

СРВОБРАН

СРПСКИ НАРОДНИ ЛИСТ И ОРГАН САВЕЗА СЈЕДИЊЕНИХ СРБА СЛОГА SRBOVRAN SERB NATIONAL PAPER AND THE ORGAN OF THE SERB FEDERATION „SLOGA”

Број 361.

ЊУЈОРК, Њ. Ј., ЧЕТВРТАК, 8. СЕПТЕМБРА, 1916.

ГОДИНА 6.

Срби, у помоћ нашим мученицима!

Борба за ослобођење наше отаџбине већ је почела. И почетак је био славан. У биткама које су недељу дана вођене око Островског Језера, Срби су још једном показали, да у јунаштву њима нема равних. Још се једном испуниле оне речи, које је о српској војсци изрекао амерички писац Ф. Сајмонде: „Од како је распуштена пруска војска после њених победа у Француској (1871.), ниједна европска држава није имала војску, чији би се успеси дали упоредити са непрекинутим триумфима српске војске у два велика балканска рата.” У првој великој битци на Солунском фронту српска војска потукла је страшно бугарску војску, отела јој тридесет и два топа, разорила педесет топова, и бацила је назад за 12 миља. Тако су јављале вести од прошле суботе. Почетком ове недеље јављало се, да се српска јуначка војска бори на самој српској граници и у свакој битци, сваком сукобу потврђује онај суд, који о њој имају људи, који знају што је војска.

Ових дана та се борба наставила и наде је и вере, да неће дуго времена проћи, када ће над разореним огњиштима нашим опет засјати сунце слободне да никад више не зађе.

За нас Србе у Америци те радосне вести значе, да долази време, када ваља кренути на један необично озбиљан посао. Српска војска учиниће своју дужност, ослободиће земљу нашу од душмана. На нама други ма је, да ту ослобођену земљу прихватимо, да јој помогнемо да преболети те силне ране, које јој је задала најезда аустријских, немачких и бугарских зверова. И ако је о тим зверовима до сада много писано у нас, још није довољно писано да се добије права слика оне пустоши, оног зверства, којим је обележен траг њихов. Ових дана дошао нам је први пут до руку извештај швајцарског научњака, др. Р. А. Рајса, који је, на позив српске владе, испитао оне крајеве, у које је први пут провалила шванска војска. Тај извештај превешњемо касније у целости. Овде сада изнећемо неколико података само из тог извештаја, да се донекле схвати замаша оне недање, која је снашла Србију, када се ухватила у коштак са аустро-угарским хиџанама.

Само у три среза, подерском, подринском и јадарском, по овом извештају био је „целокупан број убијених грађана 1300, целокупан број рањених 116, одведених 562. Убијено је људи 994, жена 306, рањено људи 51, жена 65, одведено љу

ди 489, жена 73. Убијено је деце испод десет година 87, рањено 15, одведено 20.”

На који су начин аустро-мађарски зверови тукли и мучили ове своје обезоружане жртве, немоћне да се бране, види се из ове таблице коју је саставио професор Р. А. Рајс:

Убијених пушком биљуду жена		
ло је	345	64
Убијених ножем	173	27
Обешених	7	6
Исечених и дотучених батинама и кундацима	48	26
Рашчеречених	2	4
Живих спаљених	35	96
Којима су одсечене или поломљене руке	5	1
Жртава са одсеченим носевима	28	6
одсеченим ушима	31	7
ископанним очима	30	38
исеченим полним удовима	3	3
Убијених камењем	12	1
Исечених у комаде	17	16

То је било сам у три среза и у самом почетку. Што је даље било, то се данас још не зна. Саму штету, материјалну, при чињену у току овог првог упада, цени др. Р. А. Рајс на 100 милијуна динара. У самом Шапцу ови Фрањини разбојници разбили су и поробили 1000 каси.

Другим речима, Србија је сва опустошена и осакаћена. Тако је било и са Сремом и са Босном и Херцеговином. По неказима заробљених аустро-уг. војника немачки, мађарски и хрватски војници рушили су све што је српско. Један аустријски заробљеник из 78. регименте причао је: „Поручник Фојтек из 2. компаније говорио је у Осеку, да ће показати Србима, што Аустријанци могу учинити. Неће штедити ништа, убијаће све.” Један Мухамеданац, заробљеник, из 2. босанског регименте, причао је: „Ако би се који Србин или Мухамеданац усудио да рече коју реч у прилог Србији, био би с меса стрељан.” Други заробљеник из 26. регименте причао је опет: „Један аустријски војник, неки Дошен, Хрват, хвалио се, како је убио једну жену, два старца и једно дете, и позивао је своје другове да пођу с њим и виде његове жртве.” Што су Мађари и Немци чинили, даде се већ замислити. — Срем је разорен, разорена су српска села. Босна и Херцеговина исечене су и искасаљене. На нама је сада, да учинимо све што можемо, да се испорави оно, што су ови зверови починили. На нама је да бар један део ових жртава примимо на себе и олакшамо тужни удес оних наших мученика и

патника, над чијим главама проломише се ови страховити облаци зверске мржње, којој је српско име било изложено у држави хабзбуршких вампира. А да то учинимо, потребно је још сада спремати се. Наша друштва треба одмах да предузму све мере да се сабирају доброволни прилози за помоћ овој нашој мученичкој сиротињи. Нека се ниједан цент не

Штрајкови у Њујорку

За непун месец дана у Њујорку имамо већ два штрајка на једном истом послу, на њујоршким поулчним жељезницама.

Први штрајк свршио је брзо посредовањем градоначалника Њујорка. То посредовање, изгледа, самој ствари нанело је више штете него користи. Први штрајк затекао је власнике неспремне и они су морали попустити брзо, јер су били неспремни за борбу. Мир дао им је само времена да се спреме. Кад су се спремили, погазили су свој уговор, и, неминовно, дошло је до нове, горе и теже борбе.

Са поулчним жељезницама у великим градовима стоји овако ствар. Још много раније, када још нису биле развијене велике компаније, које данас пре узимају сва вена подузена у своје руке, градови су обично давали повластице мањим компанијама или појединцима за изградњу поулчних жељезница. Те повластице обично гласе на дужи низ година. У то су постале велике компаније, које су тежиле да себи потчине цео грачки саобраћај. Ну то није ишло лако. На најважнијим улицама већ су постојале мање линије, у рукама појединаца или мањих компанија, и оне су имале повластице на дуг низ година. Крај њих се није могла отворати друга линија, јер то нису дозвољавале повластице, издате од стране града. Једини начин био је, да се велике компаније како погодно са овим мањим власницима. А та трговина ишла је обично овако. Мали власници улазили су као акционари великих компанија, добијајући за то изврстан број акција, које су представљале цену њихових линија.

Та цена је чудновата ствар, о којој треба рећи коју више. Она није представљала праву вредност тих малих линија, вредност коју је она имала за њеног првобитног власника. На против та цена представљала је две ствари: прво вредност коју би та линија имала за нове власнике и вредност повластице, коју је имао у својим рукама првобитни власник. Обе вредности су спекулантске природе, нису нешто стално, већ нешто што се дало растезати на све стране. Велике ком-

паније, како доносе врло мале или никакве дивиденде, те да оне нису у стању да плаћају боље наднице. Наравски, нема тих дивиденда, јер су их готовани унапред појели. Њихова трговина изгледа, од прилике, као кад би неко куповао теле и плаћао за њега цену краве. То су они могли учинити због тога што су власници малих линија улазили као дионичари великих линија, и, што реч, преносили из једног цела у други. У ствари господари не губе ништа услед тога, што не доби-

паније циљају да добију у своје руке пуну контролу над целим саобраћајем у граду, да монополишу цео саобраћај, искључе сваку конкуренцију. Када се дочепају тог монопола, онда им се отварају ови изгледи: прво, да одређују цену војњи по својој вољи, јер им нико није у стању конкурисати; друго, да одређују наднице радницима такође по својој вољи, јер нико други није у стању да за послоти ту врсту радника. Од тога, како им тај посао пође за руком, зависи и то, колики ће бити приходи од тог подuzeња, па, према томе, зависи и цена, коју они могу плаћати за те мање линије. Као што се види, све је то ствар спекулације; може поћи овако или онако, може доћи ово или оно и порушити све снове. С друге стране продавац мање линије зна ово: ако они њему не плате што он тражи, они нису у стању да подигну другу линију, јер само он има повластицу („франчајз“) за то. И, наравски, гледа да извуче што више за себе.

Отуда се овај посао са поулчним жељезницама развио у највећу спекулацију. Он је постао једном врстом главног извора, из кога извиру нови милијунари у градовима. Али у исто време тај посао постао је највећом главољом за градове. Ради тога се у последње време у свима градовима осећа силан покрет, да град сам узме сав грачки саобраћај (поулчне жељезнице) у своје руке и заведе ред у њега. Тај покрет с друге стране унео је нову забуну, створио нове неприлике, нов предмет за спекулацију.

Јасно је ово: они мали поседници пристали су уна продају само онда, када су постигли најбоље цене. Ну та трговина обично се не свршава готовим новцем, већ дионицама (акцијама, шерама). Пошто се по годе колико ће платити, велике компаније давале су продајцу одговарајућу своту дионица. Сад, те дионице не представљају ни из далеко садању вредност подuzeња. Оне представљају вредност, које ће то подuzeње имати у далекој будућности, ако наступи оно, за чим иду велике компаније: монопол градског саобраћаја. Отуда долази жалопојка великих ком-

панија, како доносе врло мале или никакве дивиденде, те да оне нису у стању да плаћају боље наднице. Наравски, нема тих дивиденда, јер су их готовани унапред појели. Њихова трговина изгледа, од прилике, као кад би неко куповао теле и плаћао за њега цену краве. То су они могли учинити због тога што су власници малих линија улазили као дионичари великих линија, и, што реч, преносили из једног цела у други. У ствари господари не губе ништа услед тога, што не доби-

Прошла недеља на разбоју.

Након прошле недеље свет је са једнаком пажњом пратио развој догађаја на оба краја силне борбе да се Пруси избаце из земаља које су посели. На истоку савезници прелазе у борбу на Балкану, а на западу Французи и Енглези потискују назад на Соме непријатељске линије, које се сада све више проређују.

Брзина француског продирања у уторак изненадила је све војне стручњаке, који нису очекивали да ће већ сада доћи до тако наглог и силног напада, нити су пак очекивали да ће немачке линије тако брзо малаксати. Скромни, као увек — Французи о томе врло мало говоре. Само се из званичних извештаја могао сазнати замаштај овог успеха. Напад се протрпо на линији од предграђа Камблса до реке Соме иза Клерри. Тај фронт дуг је четир миље. Ту су се Французи наместили након свог последњег напада, када су узели Ла Форе и Клерри. Земљиште, које су овог пута добили, широко је четир, а дубоко више од две миље. Ну главни значај овог успеха лежи у томе, што је пресечен пут за Балом више самог Перона, који се сада налази у опасности да буде нападнут са севера.

Трећа линија прегажена.

Напад почео је у 12 и по сати и већ око 1 сат Французи су освојили све немачке шанчеве. Ови шанчеви су последњи од дубоких и добро утврђених шанчева, на које су Савезници наишли у почетку своје навале и које су Немци подизали за читаву годину и по дана. Иза њих се налазе шанчеви подигнути на брзу руку, који су имали за задатак да успоравају нагле нападе, али није намењени сталној одбрани.

Дивне трупе генерала Фоша јурнуле су напред, гонећи Немце из шума Д'Андерл и Маршера. Одатле су се успели на брдо број 145, које господари Ранкурор, па су јурнули низ брдо за пут који води у Балом. Тај пут сада они држе од Ранкура до једне тачке јужно од села Бушавен. Преко ноћи уз

јају велике дивиденде на своје дионице. Они губе само то, што не могу и из воде да праве ма-сло. Американци зову ову врсту дионица „вотеринг-стак“, „водене дионице“.

Сад долази опет разговор да се сва саобраћајна градска средства пренесу у руке опћина. Нема ништа од великог сна о монополу. Вода остаје вода. И да то надокнаде, велике компаније зачињу једну силну борбу против радника. — Отуда ови штрајкови.

ли су и то село и пошли напред скоро за пола миље. Из Бушавена њихова линија иде на југ до потока Тортиљ, па преко њега стиже на Сому близу Баксанкурског салаша, миљу и по удаљеног од Перона.

Овај пут из Перона за Балом који је ишао упоредо са немачким шанчевима, био је од необично великог значаја за кретање трупа и пренос хране и чебане у шанчеве. Сада, кад је на југу пресечена жељезница Перон-Роаје, а на северу узет овај пут за Балом, овај лепи град у Пикардији на обалама Соме скоро је сасвим усамљен. Немци држе још један други, који води за Роаје, али тај се налази на западној страни Соме, где се река савија, и њиме господаре француски топови из Бјаша. Два друга пута воде на југозапад, за Хам и Кроза Канал, али они немају никаквог војничког значаја. Једино још са североистока, друмом и жељезницом од Камбр, Перон може очекивати помоћ.

Енглеска навала.

За Французима дошли су у петак Енглези и након једног снажног напада освијили су више земљишта и заробили више војника него икад пре у један дан од како је почела ова офанзива, 1. јула. И Енглези су освојили све немачке шанчеве у трећој линији од Тиенвала до Камблса, где се њихова линија додире са француском. Само у ова два места, Тиенвалу и Камблсу, држе се још Немци на својим старим положајима. Лакопа, којом је овако успешно изведен овај напад на линији дуге 6, а дубокој просечно миљу и по, најбољи је доказ, да се немачке одбранбене линије примичу крају своје издржљивости. Савезници се налазе на четир миље од жељезнице Камбле-Перон у правцу за Морвал, а толико исто и од споредне жељезнице за Балом, која везује жељезницу Камбре-Перон са жељезницом Алберт-Арас. Када ове жељезнице доју у руке Савезника, даље продирање биће знатно олакшано.

Када се узме у обзир снага

ових одбранбених утврђења, ово продирање од две и по миље на дан значи много. Сада, када су проломљене најјаче линије, војни писци овде очекују мало брже продирање, са изгледом да ће немачке линије бити проломљене, што ће омогућити Савезнике да их заобиђу с бока и потерају на траг и на северу и на југу. Цела линија, која је ишла од Северног Мора на југ до Ноајона, где скреће на исток, сада се опасно угиба од како су Немци изгубили Жинши, Камбле опкољен са три стране, а на југу Соме Денискур и Шолне доведени у опасност. Ако се овај савезнички притисак одржи и даље, као што изгледа да хоће, немачки положаји испод Ноајона, између Оазе и Ена, претвориле се у испуст, који се не да бранити. А ако Немци тај испуст напусте, уздрмаће им се цела линија од Меза до белгијских песковитих дуна.

БАЛКАН.

Изгледа, да је на Балкану почела офанзива. У тој борби узимљу учешћа сви савезници изузев Јапанаца и Португалаца. Борбе се воде и на северу, у Добруци, и на југу, у Манедонији. У Добруци се бори против Бугара, Турака и Немаца једна велика војска, састављена од Руса, Румуна и Срба. Ови последњи сабрани су из многобројних заробљеника руских који се већ годину дана сабирају код Одесе. Тамо су прелетос отишли многи српски официри и узели на себе бригу, да те војнике подуче. На југу, више Солуна, почели су и Талијани да помажу Французима, Енглезима, Србима и Русима.

Ова борба на југу тек је у почетку, али се јасно примењује, да су Савезници решени да узму жељезницу, која код Ксанти прелази у Бугарску и иде за Марлицу и онда окреће на север, док се не састане са главном жељезницом, која иде из Софије за Цариград. Ово би био много лакши пут за упад у Бугарску него кроз поља у Тракији.

Осим овог пута постоје још два, један иде уз долину реке Струме, а други кроз Србију, долином Вардара. Ну она прва жељезница изгледа да је згоднија. Та жељезница већ се налази у рукама Савезника од Солуна до језера Дојрана, где скреће на исток и прелази преко Струме више Демир-Хисара и код Сереза савија на југ, а онда иде дуж Приморја 20 миља далеко од мора.

Ту, на Струми, налазе се Енглези и у почетку недеље прешли су близу преко реке, али су се опет вратили пошто су Бугарима нанели знатне штете. На запад од Енглеза налазе се Талијани према планини Беласници. Ту су се они у почетку прошле недеље тукли с

SRBOBRAN

— SERB WEEKLY —

Published by

SERBIAN EDUCATIONAL AND BENEVOLENT FUND
OF SERB FEDERATION „SLOGA“

443 West 22nd Street

New York, N. Y.

Business Manager: M. I. Pupin, 443 W. 22nd St., New York, N. Y.
TELEPHONE: OHLBERG 6008.Entered as second-class matter at the Post Office of New York, N. Y., under the act of
March 3, 1879.

Бугарима и пошто их је 30 пре-
шло Бугарима да виде да ли Бу-
гари имају довољно магарона,
не чује се о њима ништа.

Даље од Талијана, с обе стра-
не Вардара, налазе се Францу-
зи. У уторак прошле недеље
почели су Французи да бомбар-
дују целу бугарску линију пред-
бомбом. Нарочито су силно били
бомбардовали положаје око је-
зера Дојран и око Вардара. По-
сле бомбардовања Французи
су прешли у напад и заузели
све бугарске шанчеве северно
од Мајадага, на самој српској
граници.

Ну главну борбу, крунисану
првом великом победом, води-
ли су Срби. Већ недељу дана се
бију они са Бугарима на цело-
м свом фронту од реке Магле-
нице до Костура. — Њихов је
фронт најдужи и најтежи. Ну
Срби примају све, само да се
што пре пусте у борбу, да што
пре дођу до своје домовине. О-
ве борбе биле су необично кр-
ваве. Срби су имали да осво-
јају висове, који се пењу на
1500 метара. На њих је наи-
шла главна бугарска снага, ка-
да су Бугари предузели офан-
зиву на југ. Код Сорочичева
Срби дочекају ту главну буг-
гарску силу и ескрпе је. Ту је
пало 15.000 Бугара. Бугарима
у брзо добу појачања и битка
се заметне из нова. Србима на
крајњем левом крилу притеку
у помоћ Французи и Руси, ко-
њаци. Бугари буду одбијени
свуда. Онда Срби пређу у офан-
зиву. О тој борби објављен је у
суботу овај званични извештај
српске врховне команде:

„Након два дана артиљериј-
ских препрема и пошто су за-
узеле прве бугарске положаје,
наше трупе пређу у напад на
главне бугарске положаје на
пути за Јерин. Тај напад наш
крунисан је потпуним успе-
хом. Бугарски положаји на Ма-
лој Ници и Малој Реци сада су
у нашим рукама. Војска гене-
рала Бојадичева потпуно је по-

тучена и бега у нереду пут Би-
тоља, а за њом су се пустиле
наше победоносне трупе.

„Заробили смо велики број
бугарских војника и запленили
28 топова, међу којима се на-
лази неколико топова великог
калибра, педесет топовских ко-
ла и велики број пушака. Не-
колико од заплених топова
окренуто је сада на Бугаре, чи-
ји су губитци огромни. Бојно
поље засуто је непријатељевим
лешевима и заробљеници при-
чају да је само један бугарски
пук изгубио 1500 војника у
погинулима за време нашега
бомбардовања. Наше трупе су
слуштају у Јеринску равну.“

Ово је први српски извештај.
Истог дана, мало касније, изаш-
о је француски извештај, ко-
ји гласи:

„На западу од Островскога
Језера српске трупе потукле су
непријатеља и гоне напред из-
ванредном брзином. Оне су до-
шле већ до реке Брода, десет
километара североисточно од
Јерина. Број топова, које су
Срби до сад запленили, износи
тридесет и два.

То су први званични извеш-
таји. Међутим гоњење разбије-
них Бугара настављало се и да-
ље.

КРАТКА ИСТОРИЈА
ВЕЛИКОГ РАТА.

(Превод с енглеског.)

Битна на Марни.

Када је фон Клуц окренуо на
југоисток, изложио је свој дес-
ни бок нападу од стране савез-
ничког левог крила, где су до-
ведене свежје француске чете,
да продуже енглеске линије. О-
сим тога у Паризу држали су
Французи лепу резерву од чет-
врт милијуна. 5. септембра из-
дао је генерал Жофр своју чу-
веноу дневну заповест: „Час је
куцнуо.“ Писао је он, „да се
поље напред по сваку цену и да

се пре умре него одступа.“ По-
чела је битка на Марни. Савез-
ници прешли су у опши напад
на фронту који је почињао од
Мо, па ишао до Сезана и Витри-
а Франсоа и свршавао се код
Вердана.

Држећи чврсто Немце у сре-
дини, Французи се реше да на-
падну немачки десни бок и од-
секу одступницу војсци гене-
рала Клука и Билова. За ту
сврху Французи саберу војску
под заповедништвом генерала
Манурија. Већину те војске је
сачињавала посада у Паризу.
Та војска нападне на десни бок
Клуков и пође у правцу за Со-
асан. На реци Урка развије се
силна битка. Французи из по-
четка успеју да се дубоко про-
бију у немачки бок и Клуц је
7. септембра био у великој опа-
сности. Његов фронт био је ок-
ренут према Енглезима и Ен-
глези су имали за задатак да
нападају на Клука и задржа-
вају његову главну војску, док
су јој Французи залазили за ле-
ва. Да су Енглези извршили
свој задатак, војска Клукова
била би тих дана сасвим уни-
штена. Ну Енглези, заплашени
услед ранијих силних губитака
на Монсу, Камбре и Ст. Кан-
тену, почну се устезати, док
нису пропустили главни и од-
лучни час. Чим Клуц дозна за
француски напад на бок, гла-
вну своју силу муњевитом брзи-
ном окрене натраг у сусрет
Французима. Према Енглези-
ма Клуц остави само слаба ко-
њачка одељења и она су успева-
ла да држе Енглезе више ен-
глеским страхом него својом
снагом. Енглези су били толи-
ко застрашени да су тражили
појачања од француских арми-
ја, које су све биле у љутој бор-
би. Клуц удари свом силом на
Манурија, одбаци га назад и
отвори себи пут за одступање
на реку Ен.

Док се то дешавало на левом
француском крилу, Немци су
свом силом ударили на фран-
цуско средиште да га пробију.
На средишту је био славни ге-
нерал Фош. Борно се јуначки,
али је пред њим била многа ве-
ћа сила и он се у прво време
почне повлачити. На лево од
његога стојала је друга францус-
ка војска, која је такође била
у љутој борби, али кад се Клуц
повуче, та војска сузбије вој-
ску генерала Билова и преба-

ци је преко Марне. Једна дивизи-
ја, прослављена 42. дивизи-
ја француска, буде ослобођена
и послата у помоћ генералу Фо-
шу. Фош одмах пошље ту дивизи-
ју у бок војсци генерала Хау-
зена, а сам удари муњевитом
брзином на његово средиште.
42. дивизија пробије бок Хаузе-
нов и нагна пруску гарду у
мочвари Ст. Гонд. Фошов сил-
ан налет дотуче остаток Хау-
зенове војске и 10. септембра
добије сјајну битку на Марни.

Већ 12. септембра цела немачка
војска повлачила се на север.
Овом поразу на Марни придру-
жио се и пораз војске немачког
престолонаследника у Аргоњи,
чиме је Вердан био за увек сачуван.
За Немцима нагну Французи и
Енглези и 12. септембра стигну на
реку Ен, Енглези код Соасана, а
Французи више Ремса. Истога
дана Савезници пређу реку и
пусте се у љуту борбу са Нем-
цима, која је позната под име-
ном битке на Ену, о којој немо
говорити у идућем броју.

ГЕНЕРАЛ ФОШ.
ГЕНИЈЕ СОМЕ.

је овдашњим новинама овај за-
нимљив допис:

Поали (тако зову француског
обичног војника) сада има но-
во гесло. У Вердану је говорио:
„Немци неће проћи.“ Касније
је говорио: „Ми ћемо их већ
добити.“ На Соме говори: „До-
бро је!“

То „Добро је“, изводи се но-
вим планом ратовања. Генерал
Фош применио је на нове прили-
ке стари начин. Он води ове
битке као што их ниједан дру-
ги генерал не води. Резултати
тога ратовања виде се на карти,
јер су Французи до сад добили
у овој борби осамдесет киломе-
тара земље и двадесет до триде-
сет села. Ну војници причају о
једном још значајнијем резулта-
ту. Они добијају земљиште од
једног од најопаснијих неприја-
теља уз најмање губитке. За
две године они су лежали на
дну. Држали су ове положаје је-
дино својом куражи, без довољно
артиљерије, а против неприја-
теља који је сабрао силну вели-
ку артиљерију. Сада од једног
оних који су дошли на врх. Није
чудо када они говоре: „Добро
је!“

Један лекар рекао ми је:
„Јо познајем рањеника са Со-
ме по очима, није потребно да
питам од куда долази. Њима се
на очима види победа.“

Фош као стратег.

Генерал Фош по свој прилици
је највећи стратег у француској

војсци. Ово пишемо уз највеће
уздржавање, јер у штабу генера-
ла Жофра налази се многи велики
војсковођа. Али француски
официри веле да је Фош геније.
Поред знања он има нечега ви-
ше. Једним махом својим он и
па положај војске. Зато он и
стоји на челу целе савезничке
офанзиве. Он је изабрао зем-
љиште за напад и израдио план
за операције. Када се пређе на
посао генерал Хег води своју ен-
глеску војску, а генерал Фош
своју француску.

Упита сам једног штабног о-
фицира:

„Да ли генерал Фош на неки
свој нов начин води ове борбе
по шанчевима?“

„На сасвим нов начин“, одго-
ворио је официр. „Он је заведе
овај нов начин ратовања, који се
састоји у оснајању положаја, на
место старог начина, који се са-
стојао у покретима. Он удара у
бокове шанчева као што смо ми
пре обичавали ударати у бокове
армија. Сваки је могао то замис-
лити, али је Фош то учинио.“

Тај нов начин борбе проба-
ли су Французи у борбама прош-
ле године у Аргоа и Шампањ-
и. Ту су се уверили да је не-
могуће, без силних жртава, про-
бити непријатељев фронт напа-
дајући с лица.“

„То значи, да ви не очекујете
да пробијете немачку линију?“
упита сам ја овог официра.

Фошов план.

„То није сврха наших опера-
ција“, одговорио ми је официр.
„Земљиште иза линије тако је
пребраћено — свако село постало
је тврђавом — да нема изгледа
да би ма која страна била у
стану потпуно да се пробије.
Можда би нам то и пошло за
руком, али то би био само изни-
ман случај. Сада ми се бавимо
само тиме да Немце сузбијамо
назад.“

Офанзива у Шампањи била је
тактички успех, али без прак-
тичних резултата. Том су при-
ликом Французи се користили
сабрањем велике артиљерије.
Ну ипак се увидило да се нема
довољно ни топова ни граната.
Дотле нико није ни савео о ко-
личини цебане потребној за ове
борбе. Први немачки шанчеви
били су зорисани тада, други
нису били довољно оштећени.
Отуда је дошло оно што се по-
сле назвало „да је педација оти-
шла и сувине далеко.“

Нема војника који би надма-
шили Французе при јуришу.
Они су прелетели први ред шан-
чева, упали су у други, па чак
и трећи. Али су ишли и сувине
брзо. Велики топови нису мо-
гли да их испомажу. Пре но-
што је било могуће помаћи вели-
ке француске топове, стигли су
их немачки топови и истерали
из положаја које су они тако
јуначки освојили. На основу
тог искуства генерал Фош изра-
дио је план кога се држи при
овом свом успешном нападу на
Соме. Тај план састоји се у
овоме:

Цебале мора бити довољно да

се разбију не само први и други,
већ и трећи низ немачких шан-
чева. На Француском фронту
на Соме трећа немачка линија
удаљена је од француске за
осам километара.

Друго мора се изабрати повољ-
но време. У време напада у
Шампањи било је влажно и ма-
гловито да авијатичари нису мо-
гли успешно извијати. Онда
авијатичари се морају извезба-
ти да раде и са артиљеријом и са
пешадијом.

Онда се мора имати довољно
великих топова.

Ови услови су били испуње-
ни. Никад се није више ости-
ла оскудица у гранатама. Фран-
цузи имају великих топова ко-
лигод им треба, а нови францу-
ски топови од 400 милиметара
бољи су од немачких топова од
420. На Соме су јул и август
топли месеци. Авијатичари су
радили одлично. Не само да
су тачно обавештавали артиљери-
ју, већ су се спуштали на 300 до
200 метара над немачким шанче-
вима и давали знак француској
пешадији која је чекала на на-
пад. Други део њиховог посла
познат је на све стране. „На раз-
боју не сме бити ниједног непри-
јатељског ока“, рекао је
Фош. „Ослепите их.“

Нема немачких аероплана.

Од почетка борбе, од 1. јула,
на Соме није било ниједног не-
мачког балуна, осим оних који
су се налазили и сувине далеко
иза немачких линија. Ако би
који Немац кад покушао да се
дигне у вис, одмах би се на њега
устрелили француски коњици.
По читаве дане није смео Немац
да се надвири над бојним по-
љем. Фошу је то донело силне
користи. Он је видео све, а не-
гов непријатељ није видео ни-
шта. Када се тако осигурао и
све средно, Фош је издао наред-
бу: „Хајте полако. За све буди-
те сигурни. Не штедите гран-
ате, али штедите људе.“

Прво француско бомбардова-
ње трајало је три дана. Онда су
Немци, како причају заробљени-
ци, почели да се спремају за на-
пад. Никад пре тога бомбар-
довање није трајало дуже од три
дана. За три дана данашња ар-
тиљерија може да сруши и које
пољско утврђење — осим она
утврђења која су Немци поди-
гли на Соме. И трећег дана Нем-
ци су били сигурни да им ни-
шта не може бити. Још су се
многе њихове кабине са машин-
ским пушкама одржале. Онда
су Немци били спремили једну
нову клопку за Французе. Од
својих првих шанчева ископали
су они дуге тунеле према Фран-
цузима. На крајевима тих ту-
нела били су отвори у којима су
наместили машинске пушке.
Они су се спремали да, кад
Французи пређу у напад, отиду
у те тунеле изваде машинске пу-
шке и окрену их у лева Фран-
цузима. Тај план нарочито се
допадао Немцима. Французи ни
су могли открити те тунеле и от-
воре.

„Али бомбардовање“, вајкали
су се немачки заробљеници, „не
стаде трећег дана. Настави се
још три дана.“

„Добро је“, вичу Французи.

На неким деловима францу-
ског фронта француски војници
пошли су на јуриш машући ма-
рамицама у руци. Давали су
знак онима позади. Просто се
шетао.

„Добро је!“ викали су они.
„Добро је!“

Како се из приватних извора
сазнаје, губитци француски у
овом првом нападу били су тако
малы, да ја нисам у стању да ве-
рујем. Добитак, не само у зем-
љишту, већ морални добитак
био је силан. Сваки француски
војник је за себе воји критич-
ар. Он има своје погледе о то-
ме како треба водити битке. Ни-
један човек не умире тако хра-
бро као он — или да живи тако
јуначки као он — када је само
сигуран у свога официра и не-
гов план. Али као бистар чо-
век он се опире глуposti. Он
мрзи да погне уладо. Зато има
нечега нарочитог у овој његовој
речи „Добро је!“

Генерал Фош изабрао је ново
земљиште за свој напад. На Со-
ми није било борбе од септем-
бра 1914. Дуж Соме налазе се
непроходне мочвари. Немци су
се уздали у те мочвари и, уз
своја утврђења, држали су да су
ту заштићени од напада. Ни-
су познавали Фоша. Он је на-
пао прво северно од Соме на ли-
нију Морена-Фејерс. Пошто је
са добијеном положаја дошао за
бок Немцима, Фош је ове моч-
вари претворио у своје заштите
у место, као што су Немци оче-
кивали, да му оне буду препре-
ке. Кад се тако наместио, по-
шао је да напада на висораван,
чије језгро сачињава троугао
што га праве места Хербекур,
Флакур и Асевијерс.

Нема обзира у рату.

Овај крај је врло богат, иша-
ран сав малим селима и искрћен
воћњацима какви се виђају само
у Француској. Ту се налазе мно-
ге шећерне фабрике. Артиљери-
ја је уништила све воћњаке. На
Соме има више брегова. Генерал
Фош из прва се устручавао
да удари овде. Не само због то-
га што је свако село претворено
у тврђаву, те ће се морати ру-
шити свака кућа, већ и због то-
га што је знао да у тим селима
још има француских сељака.
Немци су их задржали да се на
тај начин заштите од артиљериј-
ске ватре. Али у рату милости
нема. Ватра је била отворена,
али на срећу овог пута Немци
нису очекивали ту напад, па су
сељаци измакли. Немци су др-
жали да ће то бити само демон-
страција, не битке. Ради тога
овде се нису били тако утврди-
ли као што су били утврђени
према Енглезима, нису се тако
дубоко укопали. Али након два
дана Фошовог бомбардовања
они су почели копати дубље ис-
копе у позадини. Данас су не-
мачке линије према Французима

У добри час хајдуци

ЛАЗА ЛАЗАРЕВИЋ.

Јахао сам с пандуром.

Био је један од оних летњих
дана, кад си готов да тражиш
па да се свађаш с оним, што
је зимус говорио, да му је у-
век милије и најтоплије лето,
него и најблажа зима.

Пече звезда — мозак да про-
ври! Са жита трепери нешто
провидно и диже се у зрак. Др-
ва опустила лишће и изгледа-
ју као болесник у вруцици кад
ниште чашу воде. Стока издише
на ливади под каквом осамље-
ном јабуком. Тице нигде једне
за лека. Управо ми изгледа це-
ла природа клоцула, обезвани-
ла се, исплазила језик па да-
ње.

У глави, у мозгу, некаква
пустош — Сахара! Криво ти је
и тешко што мораш да дишеш.
Мислио сам да нећу жив ступи
у село.

А кад већ једанпут додох, он
да сам — као оно гурман што

неће одмах да захита лаж-
ном, него најпре натенане соли
и бибери — и ја дражио све
ју глад за одмором. Хтео сам,
да ми се ни мишљу на посао не
прекида, те похитих да свршим
што сам имао, све мислехи ка-
ко ћу после спокојно у хладу
одморити се и проспавати ноћ.

Ко није никад цео дан липиса
вао од жега на ноћно у селу,
тај не зна шта је уживање.

А ја и не сањах, да ми је су-
вено да целу ноћ нећу тренути.

Да видите!
Механа је била трошна, опа-
ла, гадна, ниска, прљава кућа,
у којој има једна „соба за го-
споду“, „измолвана“ тако, да
те с необичном упорношћу опо-
миње на мртвачки ковчег; а
удара на рибу и ракију.

Можете мислити с каквом
сам радношћу примио Угричи-
њево понуду да ноћим код ње-
га.

Он ме прима и бог зна како.
Тога истог дана баш му се је
синовац вратио из војске — од
служио!

Велика кућа, људи богати,
весели; баш ме лепо почастихе.
А од свега ми је најслађе
пало гледајући Угричину сино-
вицу. Здрава, свежа, једра ле-
пота, све брекље животом. Кре-
пко стаје на земљу кад ходи, а
ли на ступај њене ноге не за-
тресе се патос ни полица, већ
јој само игра месо у груди. Ла-
ко се повија лево и десно, а на
леђима, по танком и затегну-
том јелечету, праве се тамо амо
танке дугуљасте боре, као оно
по млеку кад се хвата кајмак.

Вечерали смо под орахом.
Она нас је служила цело вече,
ама баш једне да је проговори-
ла.
После ме уведоше у кућу, ко-
ја има у средини један одељак,
где гори ватра, а с обе стране
по једну собицу. Собаца с је-
дне стране била је одређена за
мене. У њој један кревет од да-
сака. По њему тазе сено, по се-
ну шареница и два јастука. До

кревета један прост сточић, а
покрај прозорчиња једна клуп-
па. На зиду једна турска сабља
о са свим отрцаним гајтанима,
и два пиштоља на кремен. —
То ти је све!

Не могу никако да се навик-
нем на тај луд обичај, да ми
овака чиста, красна цура изу-
ва каљање и гломазне чизме.
Нисам јој ни дао, него зовнем
пандура.

Она стоји па гледа у моје чи-
зме, а ја у њу.

Е, брате, да ми је, да не оде
одмах! Да хоће мало да седне
— знам да неће! Хајд' да поч-
нем какав разговор! Шта ћу?

— Вечера л' ти, Стано? —
чуо сам да је зову Станија.

— Нисам.

— А што?

— Тако.

— А јем' ти увек тако доцне

вечераш?

— Ја!

— А што?

— Због посла.

Хм! Шта ћу сад?

— Ти, ваљда, најпре стари-

јим даш да једу?

— Ја!

— Па ти после?

— Ја!

— А ви'ш у нас у вароши и
женска чељад једу с нама за-
једно.

Она шаком закљони уста и
половину носа. Окрене мало
главу на страну, уста јој се раз-
вукосе, па слеже раменима.

— Боље је у нас, а?

Она не спушташе руке и оп-
пет слеже раменима.

— Удај се ти, жив ми, у ва-
рош!

Она спусти руке и ухвати за
крај од кошуље па махаше као
да стреса нешто. Главу са свим
окрете од мене, и кроз смех, а
као да зиду говори, рече:

— Хоћеш да переш ноге?

— Нећу, каке ноге? Иди ти
па вечерај; доста си се данас
намучила.

— Па с богом, — рече она
полако и не обрнувши главе ме-
ни, изађе онако крећући опет
плењима.

Кажем и пандуру да иде да
спава. Обесим револвер о сту-
бац од кревета. Скинем се, от-

ворим капац од

ма исто тако јаке као и према
Билезијама. Ну оне нису онако
јаке као што су биле у почетку.
Прве три линије биле су јаке но
ма које линије од како се овај
рат води. Иза ових линија шанче-
вци су нови и привремени.
Што је даље ишао напад накла-
зно је на све слабије шанчеве.
"Ако пробијете те линије, он-
да је могуће да ће се опет поче-
ти водити битке по старом на-
чину?" упитах ја овог францу-
ског официра.

Једини начин.
"Тешко," одговорио је он.
"Крај огромног броја војника
којим данас располажу генера-
ли могуће је копати шанчеве
необично брзо и довољно дубо-
ко. Изгледа да ће рат остати
на томе, да се непријатељ гони
из шанца у шанца. При томе
ће се обратити пажња на то да
се што више ослаби непријатељ
бројно."

У овом гонењу удружили су
се велики топови, шанчевни мор-
тари и пешадија. Ну мортари
се употребљавају само за нај-
ближе шанчеве. Они који су
их посматрали у пљави, задовољ-
ни су њиховим дејством. Они
бацају 450 фунти динамита и
хитци су им тачни. На неким
местима шанчеви су били потпу-
но разорени. Ш анац изгле-
да као рупа из које се вади шљу-
нак; тако је разорен, испреме-
тан и засут прашином. Оно љу-
ди што је остало — увек остане
по неко — крије се по рупама
које су ископале гранате. У то
највеће пешадија на их или по-
туче или зароби. У том међу-
времену велики топови покуша-
вају да онеспособе велике топове
са друге стране. Средњи то-
пови спуштају "ватрене засто-
ре" са намером или да спрече
напад пешадије или да задрже
појачања.

Гледан с поља овај план гене-
рала Фоша необично је прост.
Он се састоји у томе да се про-
секу непријатељеви шанчеви, па
да се онда лево и десно бије
дуж њих, у место да се бије у
њих право. Са овим иде бом-
бардовање три пута јаке но што
је икад било, тако да пешадије
иде на шанчеве скоро без опас-
ности. У шанчевима се налазе
људи неспособни за борбу, раз-
зорених живаца, који дрхтећи
у рупама очекују смрт. И тај
план био је необично успешан.
"Сваки је могао помишљати
на то," заврши официр своју
причу, "али је само Фош то
учинио."

ПОТРАЖБА.

Срп. Доб. Д. „Војв. Богдан
Зимоњић" бр. 20. СССС. у Ст.
Клервил, О., тражи свога чла-
на Ђетка Ђеранића, да се јави
своме друштву и пошаље своју
договину најдаље до 27. септ.
о. г. У случају, да се не јави,
поступиће се строго према пра-
вилама.

М. Б. Буквић,
рачуновођа.

ИНДИЈАНА ЗА РАДНИКЕ

Закон за заштиту радника у
држави Индијани постоји тек од
1. септембра 1915. године.

Ове датуме истичемо стално
због тога, што они обележавају
нову еру у животу Сј. Држава.
По првобитном схватању Аме-
риканца о односима између
државе и друштва, држава нема
права да се меша у послове
између радника и послодавца.
То схватање било је основно у-
чење америчко, управо оно је
енглеског порекла, све дотле,
док се радници нису почели уд-
руживати и борити се. Пре је
важило ово: држава има да се
брине за неприкосновеност при-
ватне својине и за слободу кре-
тања појединаца. Али то није
било, нити може бити довољно.
На површину друштвену изби-
ја сталез, који је необично
слаб, јер је без средстава за
производњу животних намир-
ница. Глад га гони да ради, и
оудузима му сваку могућност,
да се заштити од насртаја на
његову слободу. А тај сталез је
необично важан за живот це-
лог друштва. Он ради све, све
ствара. Према томе не може би-
ти свеједно, да ли тај сталез
има могућности да живи или
не. Ну сва та философија није
помагала све дотле, док се ра-
дници нису почели удруживати
и борбом тражити да се те
истине признају. Као што се
види, први плодови те борбе до-
лазе тек око 1908. године.

Одштета, по овом закону, не
плаћује се особама, које су оне
способне за рад дуже од две
недеље услед озледа, добиве-
них на раду и услед рада, ако
то није дошло услед пића, или
жеље, да сам себе радник вол-
но осакати. Те исте одредбе и
за осмртнину вреде.

Закон обухвата све индус-
трије, изузевши следеће: трго-
вину међу државама и међуна-
родну, која је обухваћена фе-
дералним законима (законима
који важе за Сјед. Државе Аме-
рике, а не за поједине државе),
пољопривреду и домаћу служ-
бу, осим ако то жели послода-
вац.

Закон не штити привремене
раднике.

Трошак сав пада на послода-
вца.

Осмртнина:

1. Погребни трошкови у изно-
су од 100 долара, ако смрт
наступи у току од 300 недеља
од озледе, добивене на раду.

2. 50 од сто недељне надни-
це наследницима, који су потпу-
но зависили од погинулога; ако
наследници нису потпуно
зависили од погинулога, доби-
јају сразмерно оној своти, коју
су примали као потпору од по-
гинулога.

Осмртнина се исплаћује у
року од 300 недеља од када је
озледа добивена.

Ако се удовица преуда и де-
ца достигну 18 година, преста-
је исплаћивање осмртнине, ос-
сим ако су деца телесно и ум-
но неспособна да зарађују.

За ово рачунане наднице се
не рачунају веће од 24 за ма-
ње од 10 долара на седмицу.
Целокупна осмртнина не мо-
же бити већа од \$5000.

Озледе:

Послодавац плаћа лекарску
помоћ и болничке трошкове за
првих 30 дана.

За потпуно онеспособљене,
озлеђени добије 55 од сто своје
наднице, али не дуже од 500
недеља.

За делимично онеспособље-
не озлеђени прима 50 од сто
своје наднице, али не дуже од
300 недеља.

Величина наднице узима се
као и за осмртнине.

Установљено је нарочито Ин-
дустријско Надлештво за спо-
рове по овој ствари, ну где су
у питању чисто правничке
ствари иде се на суд.

НАСРАДИН-ХОЦА.

Једне нове посваја се Насрадин-хоца
са својом женом и она га гурне ногом та-
ко, да се овај котрљао преко басамака
доде.
Комшије чуле ту вичу, те у јутру за-
питају шта је то било. Насрадин-хоца им од-
говори да се је посвајао са женом.
На то они рекосе: „Све је тако, али
шта значи она луна?"
Он им одговори: „Док смо се тако сва-
дали, моја се жена разљути, те ногом
гурне мој њурак, а овај полети преко ба-
самака."
Комшије опет: „Кад се њурак котрљао
преко басамка, не може да буде та луна?"
Насрадин-хоца им рече: „Ама шта сте
ме толико напали? Та ја сам био у
њурак."

ЗВАНИЧНИ ГЛАСНИК

**ЧЛАНОВИМА И ДРУШТВИМА
С. С. С. СЛОГА**

У току последњих неколико
месеци примио сам позиве од
разних друштава Савеза и Црк-
вених Општина да их посетим
и да им будем гост приликом
њихових прослава. Свима тим
позивима нисам се могао одаз-
вати из разлога, што сам пре-
товарен пословима, великим за-
дањама и огромним обавезама.
Ја сам најсрећнији кад се на-
ђем у средини моје српске бра-
ће и с њима се заједно радујем
и славим, али за сада ја морам
мислити најпре на дужност, па
онда на весеље и зато се обра-
ћам на сву браћу, која су ме
тако љубазно позивали да ми
опросте што им нисам могао
жељу испунити. Ја бих, ал' суд
бина не да, а Бог је добар и до-
ли ће време, када ће ми моји
послови и званичне обавезе до-
пустити да се мало више разо-
нодим и развеселим у средини
славе и весеља моје српске
браће.

М. И. Пулин,

Гл. Председник С. С. С. Слога.

**ИЗДАТАК НОВЦА
за месец август 1916. г.**

Осакатнине:

Павиљ Радонић, др. 102	\$1000.00
Драго Радовић, др. 88	400.00
Богдан Лазвић, др. 90	400.00
Милица Медвић, др. 129	300.00
Иво Казанегра, др. 14	200.00
Бориша Рудановић, др. 116	200.00
Јово Жигић, др. 5	175.00
Томо Беадер, др. 64	150.00
Михаило Врнеша, др. 121	50.00
Јанко Дудуковић, др. 154	50.00
Обрен Тркља, др. 188	50.00
Симо Бојић, др. 216	50.00
Операције и болне потпоре:	
Аким Бајевић, др. 17	100.00
Манојло Ковачевић, др. 76	100.00
Дмитар Петина, др. 90	100.00
Пуниша Пековић, др. 114	100.00
Милица А. Дрецул, др. 134	100.00
Ђуро Гојковић, др. 185	100.00
Дане Жигић, др. 186	100.00
Јово Чудић, др. 198	100.00
Јово Лукић, др. 215	100.00

Јован Булаић, др. 11	75.00
Митар Милатовић, др. 75	75.00
Нико Ђ. Зећ, др. 93	75.00
Јово Жигић, др. 99	75.00
Миле Пударић, др. 178	75.00
Мирко Андесић, др. 230	75.00
Анђелија Вранеш, др. 107	50.00
Сава Радошевић, др. 157	35.00
Марко Радашиновић, др. 172	35.00
Михаило Кнежевић, др. 5	25.00
Душан Беклић, др. 20	25.00
Микоња Бошковић, др. 29	25.00
Богдан Вучуровић, др. 75	25.00
Ђураљ Паић, др. 129	25.00
Томо Станковић, др. 193	25.00
Милан Канурић, др. 117	25.00
Ђуро Медиговић, др. 12	90.00
Алекса Тртица, др. 35	90.00
Буде Кнежевић, др. 47	90.00
Мило Јончар, др. 107	90.00
Милан Крстић, др. 114	90.00
Петар С. Глушица, др. 120	90.00
Миле Обрадовић, др. 129	90.00
Лука Обрадовић, др. 129	90.00
Павле Дерикрава, др. 235	90.00
Ђуро Панца, др. 30	60.00
Јанко Ђурчић, др. 58	60.00
Аврам Прибичевић, др. 81	60.00
Илија Ратковић, др. 93	60.00
Драгиња Будимир, др. 126	60.00
Ђуро Радошевић, др. 157	60.00
Алекса Ботић, др. 203	60.00
Теофан Дојчиновић, др. 7	30.00
Миљо Табаковић, др. 31	30.00
Дмитар Ђукић, др. 235	30.00
Јово Кесић, др. 144	20.00
Осмртнине:	
Антун Маровић, др. 13, део	150.00
Никола Шкара, др. 19, део	162.65
Илија Глушица, др. 115, део	500.00
Петко Јковић, др. 173, део	191.20

Стево Маричић, др. 186, део	483.05
Стево Шашлиндрја, др. 252, део	196.50
Петар Вукадин, др. 269, део	201.30
Илија Бијелић, др. 193, део	100.00
Миле Кокотовић, др. 133, део	595.75
Ђока Мијатовић, др. 64, део	200.00
Ђоко В. Булаић, др. 11, део	132.80
Џвизета Ференчаковић, др. 178	800.00
Исидор Јесић, др. 1, део	50.00
Мирко Дабић, др. 1, део	21.10
Стана Дубаић, др. 169	300.00
Остали издатци:	
Плате чиновништву за месец август	285.00
Трошкови чланова Упр. Одбора	30.00
За промену чекова за месец август	17.58
Птампане 10,000 члан. карата	290.00
250 Савезних знакова Срп. Култ. и Добротв. Фонду за кућу од 1. фебр. до 30. септ.	320.00
Канцеларијски намештај	9.75
Исправљен рапорт бив. гл. тајника за Иншу-ренс Департамент за 1915. годину	25.00
Телефон, поштарина, експрес	55.77
Канцеларијске набавке за август	153.70
Исо Гостовић, чл. др. 102, путни трошак	22.50
Крсто И. Грегковић, путни трошак (по наређењу конвенције)	39.65
Повраћен протест. чек др. 193	169.25
Повраћена два протест. чека др. 285	38.70
Из Дубоиног Фонда:	
Српској Сирочади, по наређењу мајске конвенције	7,000.00
Из Култ. и Добр. Фонда:	
Штампане, уређивање, администрација Србобрана за август	516.66
Плата денитору за 4 се-дмце	60.60
Гес и електрика за кућу	15.26
Ситни издатци око одржавања куће	10.45
Слов. Усељ. Дому за стан и храну српских избеглица	8.45

Оправке штампарије 12.54
Осигурање штампарије 78.00

Укупно \$19,418.89
САВЕЗ СЈЕД. СРБА „СЛОГА”
Душан Трипчевић,
гл. тајник.

ПОЗИВ НА ЗАБАВУ СА БЕР-БОМ ГРОЖЊА.
Срп. Добр. Др. „Св. Јован Крститељ” бр. 216 СССС. у Ге-три, Инд., обдржаваће забаву са бербом грожња на 24. о. м. на 14. и Вашингтон улици. За-бава се приређује у корист друштвене благајне.
Умољавају се пријатељи из места и околице, да нас том приликом изволе посетити у што већем броју.
Разлог да ову забаву одржавамо у корист друштвене благајне јест због великог броја болесних чланова.
Једно је решено на друштвеној седници од 10. о. м., да члан мора платити улазину, па био он на забави или не.
За мушке је улазина 25ц., дочим женске не плаћају улазине.
Забава почиње тачно у 2 сата после подне. За добру по-дворбу јамчи **Одбор.**

ТРАЖИ СЕ
г. Александар Вуловић, да се пријави уредништву овога ли-ста, како би му могли уручити писмо од његова брата Љубо-мира, који се сада налази у школи у Француској.

ТРАЖЊА.
С. Д. Д. „Просвета” бр. 102 СССС. у Лок Но. 3, Па., тражи свога члана Јазара Ђанеша, ко-ји се је налазио у последње вре-ме у Детроиту, Мич. Молимо свакога брата, који би што о-њему знао, да нам то јави на- чему ћемо бити захвални, или нека се он сам јави.
Исто Гостовић, тајник Вох 51.

П О З И В.
Позивају се сви чланови дру-штва „Адам Прибичевић” бр. 49, СССС., да неизоставно до-ђу на седницу, која ће се обдр-жавати дана 24. о. м. у дво-ри ни Вебер Хол, 2600 Сара Ст. С. С. Питсбург, Па.
На истој седници биће вео-ма важних ствари за решава-ње, па треба да што више чла-нова дође, да неби после било каква приговора.
Јован Сивчев, тајник.

само да се куражам, а наравно добро се чувајући да кога не погодим.
Унутра наста комешање.
У један пут један човек — не видим ко — угура, управо у баци једног човека у собу, где сам ја спао и намаче резу. Јед-ног опет видех да умаче на врата, па онда опет би један у-бачен и реза наметнута.
Опет рвање. Била су сада оче-видна само њих двојица.
— А ја ћу тебе век научити како се хајдукује!
Ватра опет малко светлцу-ну.
— Не мене, Тимо! — викну Живко, па се испружи на зем-љу, јер му за вратом пуче пе-сница.
У тај пар чу се разговор и вика на пољу. У кућу узе ста-ри Угрица са секиром, а млади укуњани шта је које докопало. Једно од њих носаше и свећу.
Сви преплашени; како које улази тамо и пита: шта је? шта је? ко је? где је? и т. д.

пукотину на вратима. — Озби-
љна она седи с братом!
— Е, ви'ш сешо, тако сам ти
се ја нападио, а и света видео.
Е сад и то скинух с врата —
одслужило сам и у војсци. Па
сад... онај... да тебе у име
бога удам и сам да се женим...
Ја...
— А знаш шта? Ја ви'ш, ја
знам све!... Ја... ја бих во-
лео да си ми казала, него да чу-
јем од света. А после ви'ш...
ти знаш... ја њега мрзим, и
онај... то!
Она ћути.
— Ја, ви'ш, ја њега знам до
бро! Али нека он то избије из
главе... то, што он мисли. Не
дам ја тебе горим од себе. На-
ђи ћу ја тебе момка... још
какво!

овај... не знам за шалу!...
Ја како.
— Онда чисто љутито и одсеч-
но, а гласније него до сад, на-
стављ:
— Шта је он и ко је он? —
Швабо!... Он је, брате мој, до
шао из Швапске... Ја знам
то све!... Пре је имао нека-
ких хартија намолованих, све
оволишне, као длан, па носи у
варош Чифутима, те му они да-
ју новаца за те хартије; ал' сад
нема ни тога!...
— Го ко пиштољ!... Само
оно мало имања!... пи!...
Ко зна од куд му и за њега но-
вци!... Ја!... Ја!... Понда
каке су оне хартије!... Знаш
ја, море, све!... Ја како!...
Дошло је пре и писмо од швап-
ског цара нашем капетану, да,
веле, ухвати Тиму. Јест, ал' мој
Тима све оне хартије Чифути-
ма, а Чифути њему дукате, а он
дукате капетану; а капетан
каже: „Иди ти, жив ми, кући,
па се поштено владај! Ти си
српски поданик, а Маџар је о-
но што и Турчин — он не ве-
рује у Бога ни у породицу!"

Ја како!... А шта је то што
њему капетан каже? Пондак,
кад год дође у село, а он пље-
ска Тиму по раменима, па ка-
же: „Како си, јуначе?"...
Баш је јунач!... Он се туче
само с којекаквим згебама, а
не сме да удари на оваквог њу-
ду!... Аја!... Ја, пре војске,
кад сам се оно опео, а ја псу-
јем њему матер швапску, а он
не сме ништа, баш ништа!...
каже: — „А за што, болан?"
А ја кажем: „За то, бре!"
А он каже: „Нека, нека, Живко!"
А ја кажем: „Ходи, бре, ако
смеш!" Лако је тући оне пр-
давце него ходи овамо!" А он
каже: „Нећу, Живко, нећу!" А
ја кажем: „Не смеш, синко кр-
вави, ходи да ти паднем с ко-
лена!"... Ја!... Ја!... А кад
му је Радојица Милићин рекао
да је Швабо, хтео је да га уби-
то, па после, кажу, почео да
плаче, кад је учитељ узео не-
што тамо говорити, како он ни-
је Швабо, него баш прави прав-
цати Србин, и почео псовати
наше сељаке, што га зову Шва-
бом... ко санним!... А што

носи оне обојке, па не уме ни
кажише да укрети као ми, него
иде као богаљ!... Ја!... И
мати му је Швабица, ако носи
конју... ништа то!... Знаш
ја... И светог Мрату највише
Швабе славе... а и он!... Ја
како! Све се то зна... Пондак
он косом жање жито!... А јеси!
Знаш ја, да си ти на моби код
Стојиљевих била све уз њега,
и то све село зна! Ја теби ка-
жем... овај... нећу ни да га
погледам!... Ја ћу му опет су-
тра опсовати матер швапску,
да видим ја!... Не сме он ни
писнути!
Нешто силно груну у врата
и она одскочише.
Преко прага уоше три чо-
века. Једног само могао видети:
леп, млад, с токама на прима,
пушњак га бије по образу, за
појасом оружје, у руци пишто-
љ.
— Добро нам вече! — рече
осорно овај човек.
Девојка врисну, а Живко ци-
кну!
— Зло ће ти бити ако бог да!
— И ја само видех како један

угарак стаде млатити по ваз-
духу.
Не могах ништа више виде-
ти, јер она три човека затво-
рише за собом врата, уоше
ближе и прооше поред џуко-
тине, кроз коју сам вирио. Са-
мо чух неку луцу, стењање, р-
вање, задављени глас Стани-
јин и једно гласно: „Хајдуци!"
Сав сам се био преставио.
Брзо докопам револвер и поле-
тим вратима. У тај пар чух с
прозора једно „пст!" Окренем
се.
— Господару, дад' брже ту
пушку Живкову с чивилука!
Та не бој се: ја сам, Тима Три-
фунов, не бој се! Дад' само бр-
же, ево хајдука! Брже, брже!
Опасност је била тренутна.
Ја сам брзо промозгао и заклъ-
чуо да је овај човек онај Тима,
„Швабо", Станин дилбер! Ни-
сам се бојао додати му пишто-
ља. Та хајдук неће зар од ме-
не тражити пиштоља!
Сад је био ред на мене. Изва-
дим пишку из револвера, а сав
цептим као прут! Први пут у

веку ја осетим за што ја вуца-
рам увек то оружје уза се, и
верујте, горе сам се уплашио
од свог револвера, него од хај-
дука. Та како ја могу убити
човека?... Наопако!... Во-
лео бих да...
— Предајте се, бре! — грм-
ну један нов глас са спољних
врата. Као да ме сунце огреја!
Отворим и ја моја врата, ста-
нем на праг, управим револвер
у таван и станем се дерати:
На вратима угледам човека
с упртим пиштољем на гомилу,
која се састојала из три хајду-
ка, од којих један држаше Ста-
нију за уста, а друга двојица
стегли Живана за гушу, да је
сав помодрио.
Хајдуци одмах пустише њих
двоје. Један опали из пиштоља
на „избавиоца" на вратима, а
други пресече јатаганом вери-
ге. Котао, који је о њима ви-
сио, паде, претури се и погаси
ватру. Пукосе још две пушке.
Сад је мрак!
Ја станем пуцати у таван,

САВЕЗ СЈЕДИЊЕНИХ СРБА СЛОГА

(SERB FEDERATION SLOGA)

Главно седиште: ЊУЈОРК; Њ. Ј.

443 West 22 Street New York, N. Y.

Главни Председник: М. И. ПУПИН

443 W. 22 Street, New York, N. Y.

Главни Подпредседник: ПАВЛЕ Х. ПАВЛОВИЋ

443 W. 22 Street, New York, N. Y.

Чланови Управног Одбора за 1916:

- ЈОСИФ РАЈНОВИЋ Box 544, Turtle Creek, Pa.
- МИЛЕ КУКОЛЕЧА 460 Gates Ave., Lackawanna, N. Y.
- ЂУРО И. ГРЕГОВИЋ Box 1811, Bisbee, Ariz.
- ГЛИШО РАПАИЋ 1100 Broadway, Gary, Ind.
- СТЕВО БАБИЋ 5 N. Duquesne ave., Duquesne, Pa.
- НОВАК М. БОГДАНОВИЋ RR. 1 Berkeley Club, Bingham Canyon, Utah
- ИЛИЈА ВУЈНОВИЋ 6201 E. 8 St., Kansas City, Mo.
- ВИДОЈЕ БОГО Box 1730, Los Angeles, Cal.
- ИЛИЈА РАДАКОВИЋ 1611 E. Rount ave., Pueblo, Colo.
- Заменици:
- СТОЈАН ПАВЛОВИЋ 413 Huey St., McKeesport, Pa.
- ДУШАН ПОВЛОВИЋ 348 — 2nd Ave., New York City.
- НИКОЛА ТРБОВИЋ P. O. Box 341, Miami, Ariz.
- ВИД ВУИЋ 443 W. 22nd St., New York City.
- СИМО ВУЈНОВИЋ 2106 — 137 St., Indiana Harbor, Ind.
- БОРЂЕ ПУРЛИЈА 819 S. Wanderventer Ave., St. Louis, Mo.

КЊИГЕ САВЕЗА СЈЕДИЊЕНИХ СРБА СЛОГА ПРЕГЛЕДА ДРЖАВНА ВЛАСТ СВАКА ЧЕТИР МЕСЕЦА.

Савез Сједињених Срба Слога исплаћује:

На име осмртнице	\$ 800 или 4000 Дин.
За губитак оба ока, или обе руке, или обе ноге, или једне руке и једне ноге	\$1500 " 7500 "
Ако капља онемогућа члана са рад	\$1000 " 5000 "
За губљену руку	\$ 800 " 4000 "
За губљену ногу	\$ 800 " 4000 "
За сломену кичму (прељачу)	\$ 800 " 4000 "
За уколону руку или уколону ногу	\$ 800 " 4000 "
За губљено палан	\$50—\$150
За пола одреване стопе	\$ 200 " 1000 "
За одреване прсте на нога	\$ 150 " 750 "
За губљено око	\$ 400 " 2000 "

За операције: слепог прева \$100; камена у бешши \$100; у случају ошчености \$75; трауме \$25; отварање утробе \$100; женске операције \$50; операције шугана \$25; рака \$100; деболг прева \$35; за операције на глави, оку, узу, носу, грлу и зглобовима од \$25 до \$75; за отровање крви од \$15 до \$35.

Осим тога сваки члан добија од 50 до 400 долара на име операције, болне потпоре и осакатинне, које нису горе нарочито назначене, а према тежини повреде и увиђаности управног одбора.

Турци на Косову

Нетко бјеше Страхинићу бане, Бјеше бане у малој Бањској, У малој Бањској крај Косова Да такова не има сокола. Једно јутро бане подрањо, Зове слуге и себи призивље: „Слуге моје, хитро похитајте, Седлајте ми од мегдана њога, Окутите што љепше можете, Опашите што тврђе можете, Јер ја, вецо, мислим путовати. Хоћу Бањску оставити града, Мислим њога коња уморити, И у госте, вецо, одлазити, У тазбину, у била Крушевца, К миду тасту, старцу Југ-Богдану, Ка шурева девет Југовиња, Тазбина ме та жељкује моја."

Удри на се диму и кадифу, Поноситу чоху сајалију, Што од воде чоха првенија, О од сунца чоха руменија, Окутите се један српски соко, Па посједе њога од мегдана, Одмах поје, у тазбину доје, У тазбину, у била Крушевца, Ђе од скоро царство постануло. А виђе га старац Југ-Богдане, И виђе га девет милих шура, Соколова девет Југовиња, Мила зета једва дочекаше, У наручје зета загрлише, Вјерне слуге коња прихватише Зета воде на френђију кулу, Код готове софре засједоше, Те господску ријеч бесјејаху. Навалише слуге и слушкиње, Неко двори, неко вино служи. Што бијаше хришћанске господе, Посједоше те пијаху вино.

Господина слуге послушаше, Те сокола њога оседлаше, Опремиле се Страхинићу бане,

Дотрчаше и суседи, начини се врева и галама. Пуна кућа и двор људи. Све у један мах пита. А на еред кухиње, или боље да рекнем предсобља, стоји млад, здрав, снажан човек, у шајкачи, с ферменом као што се носи у овом крају. На ногама широке гаће и објоци. Дакле то је Тима! Око њега ври гомила. Он куту. Збунио се. Живко, сав крвав, чеше се иза врата и без воље одговара питачима; Станија стоји у углу, бледа као крпа, и чисто не може да дође себи. Ето ти кмета с неким крндљом за појасом, и бате с двоцељом, и учитеља с ногом од столице. — Шта је, шта је то? како је зло? Живко се чеше по леђима: — Ето шта је!... Од куд Никодије чап и у наше село, на

нашу кућу? И да не би овога одлежало по поду. Тима поје да отвори врата, али она подупрта. Он диже секиру у десну руку, па опанком луци о врата, која одскочише. У тај пар плану из собе пушча; зрно скиде Тими шајкачу и зукну пут тавана. Сви смо заборавили да је на зиду у соби висео онај други пиштољ Живков, који је хајдучима добро дошао! — Напред сад, браво! — викаше кмет. — Напред, бре, њато, ти имаш пушку! Хајдучи се још хтедохе одупрети, поред њатине двоцевке, ал' кад Тима замлата секиром, ал' кад Тима побацише јатагане и предадохе се. У зиду већ били ножевима ископали рупу, и да смо још мало чекали, побегли би нам! Везасмо их. То беше познати харамбаша Никодије и још

Позадуго бане гостовао, Позадуго бане зачмао. Поноси се бане у тазбини, Но да видиш јада изненада. Једно јутро кад огрија сунце, Мезил стиге и бијела књижа, Баш од Бањске, од малена града, Од његове остарјеле мајке. Бану књижа на колено паде, Кад загледа и проучи књигу, Ал' му књижа доста грдно каже Књижа каже ђе га куне мајка: „Ђе си сине, Страхинићу бане, Зло ти било у Крушевцу вино! Зло ти вино, несрећна тазбина Виђи књигу нечувених јада! Из убаха једна паде сила, Турски сине, од Једрена царе, А цар паде у поље Косово, А цар паде, доведе везире, А везире, несрећне везиле. Што је земље те облада царе, Сву је турску силу подигао, У Косово поље исупио, Притискао све поље Косово, Ухватио воде обадвије: Крај Лаба и воде Ситнице Све Косово силап ритиснула. Кажу, сине, и причају људи: Од Мрамора до сува Јавора Од Јавора, сине, до Сазалије, Од Сазалије на њемер њуприје, Од њуприје, сине, до Звечана, Од Звечана, кажу, до Чечана, Од Чечана врху до планине — Турска сила притисла Косово. Под број, сине, на тефтере, кажу Но у цара сто хиљада војске Некакога царева спахије, Што имају по земљи тимареје И што једу хљеба царевога, И што јашу коње од мегдана, Што не носе по много оружја, До по једну о појасу сабљу. У Турчина, у турскога цара, Кажу, сине, другу војску силу Огњевите јањичаре Турке, Што Једрене држе кућу билу, Јањичара, кажу, ето хиљада. Кажу, сине, и говоре људи У Турчина трећу војску силу, Некакога Туку и Манџуку, А што хуче, а што грдно туче. У Турчина војске свакојаке, У Турчина једну, кажу, силу, Самовољна Турчин-Влах-Алију, Те не слуша цара честитога, За везире никад и не мисли, За цареву сву осталу војску А колико мраве по земљици; Таку силу у Турчина, кажу! Он, беза зла, сине, прои не шће, Не шће с царем, сине, на Косово, Окренуо друмом лијевијем, Те на нашу Бањску ударио, Те ти Бањску, сине ојадно, И најдоњи камен растурио,

И живијем огњем попалио, Вјерне твоје слуге разагнао, Стару мајку твоју ојадно, Са коњем јој кости изломно, Вјерну твоју љубу заробио, Одвео је у поље Косово, Љуби твоју љубу под чадором, А ја, сине, кукам на гаришту, А ти вино пијеш у Крушевцу. Зло т ивино напокоње било!"

СРБИ И СРПКИЊЕ!

Код сване прилине не заборављајте на нашу уздицу: Српску Ратничку Сирочад! — Ко сад даје — двоструко даје! — Напред са прилозима!

СРПСКА НАР. ОДБРАНА

СПИСАК ПРИЛАГАЧА

Синсинати, Охајо.
Српски Соко из Синсинати, Охајо, одржао је овогодишњи излет у корист Српског Црвеног Крста. Прикупљено је чистог прихода \$164.53. Приложили су следећи. По \$10.00 Милош Глишић. По \$9.00 Српски Соко из Индианаполиса, Инд. По \$5.00 Никола Антоновић са породицом, Никола Нанковић, Стеван Благовићевић. По \$4.00 Браћа Башић. По \$3.00 Благоје Јосиповић. По \$2.50 Стеван Гашић, Миладин Банчевић. По \$2.00 Младен Јефтић, Љуба Арсенивић, Милан Чока. По \$1.00 Живко Петковић, Лазар С. Чунти, Коста Максимовић, Благоје Бабароглић, Драгутин Станојевић, Светозар Јосифовић, Д. Чамиловић, Лука Грковић, Коста Строја, Миша и Љубица Дамјанов, Ђира Дакин, Душан Недељковић, Вита и Јулка Сандић, Здравко Костић, Тома Качаловић, Милан Миркуљевић, Ђока Јесић, Душан Голушин, Руски свештеник, И. И. Кејко, Димитрије Закић, Жива Симеоновић, Крста Крстић, Н. Н. По 50 центи Мане Сурчевић, Миливој Крњић, Пера Татић млади, Пера Ђирић, Пера Попов, Андра Благојевић, Средоје Томић, Кузман Војин, Мита Карабаш, Ђура Павловић, Милош Вачвански, Јарослав Храдетски, Јоца Петровић, Гавра Служић, Шпиро Петров, Лаза Јефтић. По 25 центи Стева Неђић, Рада Секулић, Миле Арбутина, Тоша Узуров, Пит Крајован, Лаза Живојновић, Саво Рајковић, И. Леванчук, Секула Николић, Жарко Котеј, Даница Котеј Милица Стојановић, Мила Белица, Лука Мунижаба, Стева Станков, Даринка Станкова, Живко Николић, Зорка Николић, Душан Панчић, Цветко Спасић. По 20 центи Катинка Војин. По 10 центи Жива Аћимов. Светозар Ђурђев поклониво је четири бурета пива.

Кларкдале, Аризона.
Срби из горњег места сакупили су \$60.00 за Српску Ратничку Сирочад. Приложили су следе-

ћи. По \$7.00 Никола Басара. По \$5.50 Ђуро И. Смиљанић. По \$5.00 Дале Смиљанић, Ђуро Вукмировић, Саво Коменовић, Стево Граховач. По \$2.00 Никола Смиљанић, Буда Смиљанић, Јован Смиљанић, Станиша Смиљанић, Петар Смиљанић, Илија М. Дракулић, Јован М. Шупут, Илија Дозет, Илија Орлић, Симо Орлић, Дик Хонди. П. \$1.00 К. Гигенц, Антон Вигутис, С. Миллер, В. Е. Вулх. По 50 центи К. Х. Радеј, Д. Робинсон, В. Саркисов.

Балтиморе, Мд.
Од Местонг Одбора Срп. Народне Одбране из Балтимора, Мд. примили смо \$45.00 коју су своту сакупили од редовне уплате својих чланова. Од истог одбора примили смо \$12.00 као дар првој српској чети, која буде имала срећу да као победоносна прва ује у наш мли Београд. За прву чету приложили су следећи. По \$5.00 Триша Марковић. По \$2.00 Ђока Миличић. По \$1.00 Стева Грујић, Аркадије Мрвчић, Влада Пантелић, Васа Жебелан. По 50 центи М. Апоштај и Рада Дорословац.

Бизби, Аризона.
Полугодишњи извештај Југословенске Народне Одбране у Бизби, Аризона. За првих шест месеци у овој години приложили су следећи. По \$70.00 Браћа Јовановић, Васо Ђ. Медиговић, Ева В. Ђ. Медиговић. По \$50.00 Једа Деан. По \$35.00 Јевто Вуковић. По 30.00 Ратковић и Поробић. По \$25.00 Симо П. Медиговић, Симо Милутиновић, Илија Сујић, Браћа Радаковић. По \$14.00 Нико Митровић, Видо Ј. Миковић. По \$12.00 Вуко Миковић, Стане Аћуш, По \$11.00 Дмитар Ђ. Бобић. По \$10.00 Симо Ђурашевић, Видак Кадовић, Ристо Ј. Продановић, Филип Шуловић, Марко Булаић, Видо А. Сујић. По \$10.50 Срећко Шегуља. По \$7.00 Иво М. Андрић, Ђуро Андрић, Јово Бујић, Мато Бендераћ, Спасо Бендераћ, Јово Буђан, Јово П. Буђан, Ристо Буђан, Стево Фраповић, Митар Ђурић, Васо Б. Греговић, Стево Милутиновић, Јосо Петриновић, Перо Продановић, Лука Р. Рашко, Винко Шегуља, Ђоко Самарић, Маго Скендлер, Јово Н. Вукотић, Крсто Вукасовић, Богослав Зорић, Лаза Јовановић, Ђуро Мишковић, Божо Котлаш, Иво Т. Радаковић. По \$8.50 Шпиро М. Сујић. По \$6.00 Мило Франичевић, Иво М. Греговић, Ник. М. Греговић, Ђуро И. Греговић, Нико Ђедовић, Томо Кенгера, Стево Кенгера, Ђуро И. Медиговић, Митар В. Медиговић, Радован Марушић, Томо С. Радовић, Видо М. Рађеновић, Видан Средановић, Мило Р. Срзенчић, Никола Васковић, Богдан Вучуровић, Душан Вучуровић, Лазар Пејовић, Лука Гајић, Божо Одаловић, Ђура Вучуровић, Андрија Кравац, Драгољуб Крстић, Радо Т. Аврловић, Нико И. Медиговић. По \$5.00 Јово Н. Греговић, Петар Ђерић, Панта Миловић, Митар Тодорица, Марко Вучинић, Илија Маловразић, Лука Стјепанчић, Илија И. Правица, Шпиро Вуковић, Милан Габовић, Томо Шолаа, Крсто Рафановић, Крсто А. Греговић, Марица Рогановић

Шпиро Милатиновић, Видо Јовановић, Лазар Кладар, Трифко Милановић. По \$4.50 Божо Табаковић. По \$4.00 Радован Грвацац, Ђуро Јововић, Мато Греговић, Јово Р. Радовић, Божо Рафановић, Илија Средановић, Саво Вучуровић, Ђуро П. Медиговић, Милка Ђ. Медиговић, Никола Маловразић, Савета Маловразић, Маре Маловразић, Че домир Греговић, Ђорђе Коричић О. Митар Митровић. По \$3.00 Ђуро Касун, Маре Касун, Ђуро Кенгера, Томо Аћуш, Симо Малковић, Милан Кујачић, Петар Прица, Васо Ковачевић, Илија Студев, Лука Војиновић, Перо Кенгера. По \$2.00 Ђуро Ламбета, Мило Медин, Митар Микула, Саво Продановић, Лазо Ј. Медиговић, Митар М. Медиговић, Васо С. Греговић, Никола Ђеранић, Љубица Ђеранић, Лазо П. Медиговић, Видо Милутиновић, Ђуро Франичевић. По \$1.00 Саво Давидовић, Марко Милић, Никола Милић, Јосо Пливелић, Ђуро Пајевић, Ђуро Пајевић, Богослав Пискулић, Л. С. Скичић, Андрија Тодорица, Мило Радовановић, Митар Вуковић, Јово Ђук, Милан Киса, Благоје Ђук, Саво Л. Медиговић, Мило Калостро, Јово Маркичевић, Петар Бендераћ, Шпиро Дабовић, Глигор Ђук, Вељко Кривокапић, Петар Вујашић, Радале Касавица, Јевто Кујунић, Никола Мијановић, Саво Благојевић.

Свега сакупљено \$1125.50. Доброволних прилога добијено је за ово време \$397. Укупан припитак \$1522.50. Издатак: Срп. Народной Одбрани у Њујорку \$584.60; Утрошено за писању хартију и књиже \$15.15; свега издата \$599.75. У Благоти на дан 1. јула ове године остаје \$922.75.

Њујорк, Њ. Ј.
На пик-нику Женског Одбора Срп. Народне Одбране у Њујорку, даровали су доброволног прилога следећи. По \$5.00 Видка Милосављевић. По \$3.00 Вид Вуић, В. Милетић. По \$2.00 Б. Лулузов, М. Боргић, Шагалов, Бранковић. По \$1.50 Ј. Фукус. По \$1.00 Ј. Дубока, Д. Адамовић, Г. Грујић, В. Србинић, Г. Петровић, Зора Екеровић, Олга Милошева, Милан Арсић, Д. Урамов, Александра Милосављевић, Д. Милојевић, Н. Медичић, Марковићка, А. Антоновић, Д. Живић, Б. Борђошка, С. Ђуришић, Ј. Вуић, А. Милошевић, Н. Н. Томић, Р. Мирковић, Н. Жујевић, М. Димитријевић, Ђ. Савић, М. Свирчев, Љ. Салевић, Ј. Благојевић, Луј Арван, Р. Ђурпурдија, Б. Јасика, Д. Трипчевић, Б. Пекић, П. Спаички, Ј. Милошевић, С. Стојановић, Милан Чавић, В. Владисављевић, М. Хајнихен, Душан Јовановић, По 75 центи Д. Донсај, Чолајевић. По 50 центи Т. Срезовић, М. Радић, А. Пандуровић, П. Леваић, Бан Јелачић, П. Стануловић, М. Јовановић, В. Станковић, Бранислав Јерков, Т. Ковачевић, Л. Бошковић. По 25 центи Јозефина Фабри, Софра Мамин, Јосиф Марков. Мирослава Адамовић, сакупила је за Српску Сирочад \$10.00. Ђорђе Станулов даровао је једну торту за коју је добијено \$2.95. Јастуче које је даровала Марија

Петканић из Акрона, О. такође је изиграно у корист Српске Ратничке Сирочади. Женски Одбор изјављује топли захвалност Г. и Г-њи Стефановић, који су вредно радили и онако добро зготовили неважичиће. Искрена хвала нека је свима прилагачима и свима посетоцима.

Кливланд, О.
На крштеној Милице берке Петра Стакића из Кливланда, О. сакупљено је прилога а на предлог Николе Срдића, за Српску Ратничку Сирочад \$50.00. Приложили су следећи. По \$11.00 Младен Весовић. По \$6.00 Марко Ристић. По \$5.00 Милевој Воиновић, Саво Илић, Никола Срдић. По \$3.00 Риста Дујчевић, Саво Марић. По \$2.00 Милан Секулић, Спаса Ракић, Милан Розмировић, Јован Жикић, Петар Стекић. По \$1.00 Сретен Стиковић, Недељко Пековић.

Барбертон, О.
Местни Одбор Срп. Народне Одбране из Барбертона, Охајо, послао је за Срп. Црвени Крст \$27.00. Приложили су следећи. По \$25.00 Стеван Планчак, и \$2, Никола Божић.

Кливланд, О.
Са пик-ника Кола Српских Се стара сакупљено је чиста прихода за Српску Ратничку Сирочад \$224.00. Приложили су следећи. По \$10.00 Ђура Стојков, По \$5.00 Стева Паљковић, Мила Жегарац. По \$4.00 Милица С. Зарић. По \$2.00 Н. Николић, Александар Мандић, Милош Остојић. По \$1.00 Л. Кривокапић, Мара Голубовић.

Благодаримо браћи Душану Пушкаровићу, Јовану Чанац, Стеви Ђурићу, Лазу Кнежевићу и Паји Кнежевићу, који нам помогаше при томе пића. Сестра Милева Дукић сакупила је доброволног прилога у суми од \$41.40. Приложили су следећи. По \$3.00 Илија Богдановић. По \$2.00 Тодор Цветановић, Марко Ристић, Миливоје Војиновић. По \$1.00 Евгеније Воиновић, Перо Краиновић, Милан Секулић, Саво Марић, Сретен Секулић, Никола Срдић, Саво Илић, Спаса Ракић, Рада Субин, Јован Николић, Бранко Ердман, Милош Субин, Риста Илић, К. Илић, Рада Лукић, Иса Лазаревић, Трајко С. Рајчић, П. Николић, Филипан Додивић, Милан Николић, Деша Цветковић, Паска Јовановић, Тома Трајковић, Божин Пантовић, Милан Јовин. По 50 центи Мирко Сајмановић, Даница Сајмановић, Светозар Крашић, Јован Иликић, Трајко Јовановић, Јуца Гарчев, Ђока Ендерић, Стево Недељковић. По 25 центи Александра Краиновић, Марлико Грбић, Ђура Савић, Марко Странић, Богдан Станимиров, Стева Ђбжин, Милан Тодоров, Жива Милдаровић, Светозар Радин, Макс Радин, Милан Рањков, Душан Мањин. По 15 центи Падлина Воинова. Сестра Смиља Алексић прикупила је прилога од следећих. По \$1.00 Пера Радаковић, Панта Шљуки. По 50 центи Рада Рибич, Љубиша Вуков, Милан Бељански, Гојко Соњић.

За Централни Одбор Срп. Народне Одбране
Јов. С. Екеровић, тајник.

један његов друг.
— Па дад' сад и оног трећег! Андрија, дад' тога овамо! — викну Тима.
— Ког трећег!
— Та оног што је чувао стражу, — рече Тима. — Везао сам га за шљиву под прозором, а господарев га пандур чува... Ваш Андрија — рече окренув се мени.
— Алал ти вера, Тимо! Бре јеси ти неки Краљевић Марко!
За све то време Живко стоји замисљен и не гледа у никога. Онда погледа Тиму, па опет очи спусти и приђе му накришке. Тима окрену лице али очи ју не диже:
— Тимо, брате... немој да се љутиш. Хвала ти ко једном брату! Овај... знаш... ли ти шта?...
Очи му се наводнише.
— Овај... ако веш да се по братимо... и овај... да се

пољубимо!
Тима ништа не одговори, са мо обриса рукавом од кошуље уста и оба се цмокнуше.
Сад сви навалише да хвале Тиму и да му се чуде, а Живко раздувава жеравицу, да пухором заспе Тими раницу на глави.
— Е, сад да частитш, Тимо, — рече бата. — Сад веш добијти оних двеста дуката, што си ухватио Никодија.
Тиму нешто штречну кад чу то. Брзо погледа на Станију, онда погрвене до ушију, и тако се збуни, да поје правце на врата да бежи.
— Стани! куда веш? — викну Живко, који је дотле раздувавао жеравицу и не чу татних речи. — Зар ти мислиш та ко да одеш из моје куће?
Веш свише. Хајдуке привезаше још боље, па их одведоше у

бувару. Ракија се немилнице лије па, а Живко и Тима угрејали се па се непрестано грле.
— Знао сам ја, море, тебе... ја како!... Не знаш ти!... Ал' си јаки, пос' ти твој, ко једна земља!...
А Станија?
Као дете кад се исплаче за играчком, па је онда добије. Образи се зајапурили, влажни као бресква, кад на њу падне роса, очи се светле, па се чисто облизују.
*
О Великој Госпођи видео сам на вашару Тиму са Живком и Станију с мајком. У Станије беше коња на глави. Чух како Тима рече Живковој мајци — „нено!“
Најем и средког капетана. Сетим се и упитам га:
— Ама је л' бога ти: ко је онај Тима и какав је то човек?
— Мирна једна и поштена

душа, одговори капетан. Он је из прека родом, па је тамо служио у војсци, док му неки мајдарски офицер не освова свеца рацког. Тима официра у прса кундаком, па беж' у Србију.
*
Хоће сумрак, а коло све срдачније разиграва. У Тиме тозлуке и кајиши на опанцима, преплетени као и у Живца. Заплете ногама и цупка.
Свет се врзма, гура и дере. Дигла се прашина, да те удави. Чвари се печене, праште пушке, ломе се чаше, гуди прдаљка на гајдама, миришу лидиерски колачи, а накићен Живко под шатром хвали свога зета:
— Овај не веди за голу сабљу ухватити!... Јакако!... Није се родно онај, који не се с њим у коштац ухватити. Нема ту... него... прави Србена да!... Јакако!...